

Investeren in de wieg van de mensheid loont

dr. Vincent Kouwenhoven

TEKST: JACQUES GELUK

Durfkapitalist dr. Vincent Kouwenhoven investeert met zijn bedrijf eVA (eVentures Africa) Fund in jonge Afrikaanse ICT-, internet- en mobiele bedrijven. Hij speelt daarmee in op de verschuiving die optreedt in het denken over ontwikkelingssamenwerking: van *aid* naar *trade*. "Het is ontzettend leuk dat ik mijn vak kan combineren met mijn passie voor Afrika", zegt Kouwenhoven, die bovendien geregeld managers meeneemt op trektochten door de prachtige natuur van Sub-Saharisch Afrika.

“Sinds mijn studententijd heb ik mijn hart verpand aan de landen ten zuiden van de Sahara en ben ik er eigenlijk elk jaar wel geweest. Na een mooie loopbaan in Nederland is het prachtig iets te doen waarmee Afrika echt is geholpen”, zegt dr. Vincent Kouwenhoven. Samen met zakenpartner en internet-ondernemer Brian Hirman investeert hij al enkele jaren in verschillende Afrikaanse landen, waaronder Kenia, Ghana en Zuid-Afrika, in jonge Afrikaanse bedrijven op het gebied van ICT, internet en mobiel bellen. “Wij behoorden tot de eerste investeerders die dit deden en zijn - mede doordat het om internet-bedrijven gaat - via de digitale tamtam - snel bekend geworden. Inmiddels krijgen we dagelijks aanvragen van jonge en beginnende ondernemers uit heel Afrika. We investeren uitsluitend in bedrijven die na een jaar tot de top 3 in hun land kunnen behoren, binnen twee jaar een dominante speler in hun regio kunnen zijn en op termijn de potentie hebben pan-Afrikaans de markt te kunnen bedienen.”

Veel meer dan geld

“Het leuke is dat toen wij drie jaar geleden begonnen, Afrika wel werd aangesloten op het internet, maar er geen aanbod was. Amazon, eBay, Monsterboard etc had je daar niet. Daarom kunnen Brian en ik met alle internetkennis die wij de afgelopen 20 jaar in het Westen hebben opgedaan, bedrijven waarin we investeren actief coachen bij het lanceren van modellen die bij ons allang groot zijn. We zijn - los van alle geleerde lessen - vooral geïnteresseerd in echt innovatieve Afrikaanse oplossingen voor Afrikaanse problemen, waarbij mobiel internet echt het verschil kan maken. Internet kan zoveel impulsen geven aan de ontwikkeling van bijvoorbeeld opleiding/e-learning, ondernemerschap/e-business, maar ook de transparantie van overheden/e-government bevorderen. Het gaat om andere kwesties en de cultuurverschillen zijn groot, maar overall willen ook Afrikanen online muziek downloaden, boeken bestellen en, verbaasd, bijvoorbeeld ook daten.” Het geven van ondersteuning vindt Kouwenhoven heel belangrijk. “Het gaat om veel meer dan geld. We proberen er veel te zijn en dankzij Skype kunnen we ook vanuit Nederland heel goed dagelijks contact hebben en deze ondernemers begeleiden. Dat zijn vooral *returning cheetahs*, jonge Afrikanen die na hun studie in Amerika of het Verenigd Koninkrijk - in

tegenstelling tot vroeger - terugkeren naar hun land, omdat ze zien dat Afrika steeds meer perspectieven biedt. Deze jongens en meisjes zijn langere tijd blootgesteld aan westerse businessmodellen en normen en waarden en tegelijk nog steeds verankerd in de eigen cultuur. Die combinatie maakt dat we juist met hen succesvol kunnen ondernemen.” Na een aantal jaren brengt eVa Fund succesvolle bedrijven naar de

‘Inzichten verdiepen zich in de bush’

beurs of verkoopt ze door aan grote, internationale ondernemingen, waaronder een groeiend aantal Afrikaanse spelers. “We doen dat op dezelfde manier en met dezelfde financiële prikkels als in het Westen. Dat is volgens ons de beste garantie voor duurzame groei. Timing is belangrijk, want steeds meer westerse bedrijven - die willen investeren in opkomende landen - laten hun oog inmiddels ook vallen op Afrika, waar ze in toeneemende mate hoofdkantoren openen.”

Over zijn eigen ervaring, zegt hij: “Als directeur Marketing van de datacom-divisie van KPN kreeg ik medio jaren ‘90 te maken met het snel opkomende internet. Toen ik overstapte naar het strategische IT-adviesbureau Nolan, Norton & Co brak internet echt door en

ben ik vrij snel daarna begonnen met eVentures Europe, een van de eerste durfkapitaalfondsen dat investeerde in startende internetbedrijven. Tien jaar later ging ik tijdens een sabbatical uiteraard weer op reis naar Afrika, en zocht ik een manier om voor de komende jaren ook eens iets ‘terug te kunnen geven’. Tijdens die reis vielen me drie dingen op: De geplande aansluiting van dikke glasvezelkabels, op initiatief van Bill Gates, de Wereldbank en anderen om te voorkomen dat er ook een digitale kloof tussen Afrika en het Westen zou ontstaan, betekende dat Afrika tussen 2009 en 2012 zou worden aangesloten op internet. Bovendien had toen al de helft van de Afrikanen, hoe arm ze ook waren, een mobieltje. Inmiddels hebben 700.000 van de circa 1 miljard inwoners van Sub-Saharisch Afrika een gsm. Ten slotte viel me op dat de Chinezen, wat je daar ook van kan vinden, overall in Afrika investeren en daarmee een enorme impuls geven aan de Afrikaanse economie, die - ondanks de wereldwijde economische crisis - jaarlijks gemiddeld met 5 à 6 procent groeit.”

Paradigmaverschuiving

Het beeld dat Afrika een door geweld, hongersnood en corruptie geteisterd continent is, is dan ook zeker aan revisie toe. Uiteraard zijn er lokaal nog steeds dergelijke problemen, maar de bulk van Afrika maakt grote sprongen voorwaarts. “Er ontstaat een snel groeiende, beter opgeleide middenklasse, die beschikt over een huis, een auto en een pc. “Dat is te zien aan simpele dingen, zoals de enorme files in Nairobi.” Kouwenhoven: “Een fundamentele ver

andering is de stap van *trade* naar *aid*. Noodhulp blijft zeker nodig, maar de jarenlange structurele en grootschalige hulp die ontwikkelingswerkers decennia lang hebben gegeven heeft zeker ook zijn keerzijde, en er soms voor gezorgd dat mensen, bij gebrek aan prikkels, zelf geen initiatieven meer ontwikkelen en letterlijk hun hand ophouden. Het plezierige van investeren versus doneren is dat mensen daadwerkelijk de middelen krijgen om zelf hun toekomst te verbeteren. Langzamerhand komt een golf van nieuwe instrumenten beschikbaar, zoals microkredieten en in ons geval durfkapitaal gekoppeld aan ondersteuning, waarmee we bedrijven actief kunnen helpen groeien. Dat is een paradigmaverschuiving. Van de verdienen van iedere hoogopgeleide werknemer leven gemiddeld 15 mensen, die bovendien vaker zelf een opleiding kunnen volgen. Steeds meer grote ontwikkelingsorganisaties willen de omslag maken, maar moeten goed beseffen dat daadwerkelijk investeren in bedrijven

om totaal andere competenties vraagt dan de traditionele ontwikkelingshulp."

Trekken door de bush

Vincent Kouwenhoven is tevens een fervent liefhebber van de Afrikaanse

'Investeren gaat om veel meer dan geld'

natuur, waarin hij al vele trektochten ondernam. Binnenkort, neemt hij in het kader van bijzondere management- en leiderschapstrainingen, acht zakenmensen mee op zo'n trektocht door de *bush*. "Zakelijk geloof ik in de enorme vooruitgang van Afrika, dat over ongekend veel grondstoffen beschikt en steeds meer aan economische betekenis zal winnen.

Privé blijf ik ook steeds weer aangetrokken tot de overweldigende ruimte en het onovertroffen natuurschoon: trektochten door gebieden waar zelden of nooit mensen komen, omgeven door wilde dieren en 's nachts slapen onder de sterren: er is geen internet, mobiele telefoons hebben geen bereik. De ervaring is dat Afrika, de wieg van de mensheid, altijd iets doet met mensen. Iets losmaakt. Managers merken dat hun inzichten in de dilemma's waarmee ze privé en zakelijk te maken hebben zich tijdens zo'n trip bijna altijd verdiepen. Eigenlijk is het heel paradoxaal: investeren in internet en tegelijk naar een gebied gaan waar de moderne tijd nog niet is doorgedrongen."

Dr. Vincent Kouwenhoven studeerde aan de VU in Amsterdam en promoveerde aan de faculteit bedrijfskunde van de Erasmus Universiteit in Rotterdam op publiek-privaat partnerschap. Daarna volgde een loopbaan in telecommunicatie en consultancy bij KPN en KPMG. In 1999 richtte hij eVentures Europe Fund op. Sinds 2009 is hij met eVentures Africa Fund volledig gericht op investeringen met durfkapitaal in jonge Afrikaanse bedrijven. Daarnaast is Kouwenhoven commissaris bij een Rabobank, bestuurslid van het Stimuleringsfonds voor de Pers en van de Vrienden van het Koninklijk Concertgebouw(orkest).

vincentkouwenhoven@speakersacademy.nl